

N:o 144.

Af herr **Forssell**, *i anledning af Kungl. Maj:ts i propositionen om statsverkets tillstånd och behof gjorda förslag om inrättande af trädgårdsskolor.*

I statsverkspropositionen för innevarande år föreslår Kungl. Maj:t inrättande af tre trädgårdsskolor, nämligen en vid Alnarp, en i mellersta och en i norra Sverige. Vid samtliga dessa skolor föreslås, att undervisning skall meddelas äfven i biskötsel, hvilket förslag förtjänar särskildt erkännande, där någon undervisning i denna ej oviktiga binäring hittills ej förekommit i våra trädgårdsskolor. Behofvet af undervisning häri har emellertid sedan lång tid tillbaka gjort sig gällande. Flertalet af hushållningssällskapen har anordnat biskötarekurser och enskilda personer, som ifrat för biskötseln, ha tid efter annan hållit biskötareskolor, af hvilka må nämnas löjtnant Hjalmar Stålhammars biskötareskola i närheten af Göteborg under början af 1880-talet, doktor Wallins biskötareskola i Bie i midten af 1880-talet, Aug. Olssens biskötareskola i Nyköping i början af 1890-talet samt folkskollärare N. Nilssons i Gåsebäck nära Helsingborg och trädgårdsmästare Mars' vid Åtvidaberg biskötareskolor under de senaste åren.

Antalet bisambällen i vårt land är omkring 100,000. Detta antal skulle med lätthet kunna fördubblas, om kunskap i biskötsel vore mera spridd. Vår import af honung utgjorde för 1907 57,609 kg. och visar, att biskötselns utveckling är nödig, då de belopp, som nu gå till utlandet för honung, i stället kunde komma våra mindre jordbrukare och trädgårdsodlare till godo. Som exempel på hvad biskötseln, rationellt bedrif-

ven, i goda år kan inbringa sina idkare, vill jag nämna, att en soldat fått 700 kg. honung af 21 bisamhällen, en mindre hemmansägare 400 kg. af 9 samhällen, en trädgårdsmästare af ett af sina samhällen 100 kg., en lägenhetsägare 40 kg. af en af sina halmkupor, och själf har jag vanligen fått 30—60 kg. från hvardera af mina bästa bisamhällen. Dessutom vill jag här framhålla, att biskötselns nytta ligger ej blott i producerandet af honung och vax, utan därjämte däri, att bina under sitt honungs- och frömjölssamlade i hög grad bidraga till vissa kulturväxters befruktning och alltså äfven till dessa växters större afkastning. Trädgårdsodlare hålla af denna anledning ofta bin för att få större skörd af vissa bänkväxter samt af fruktträden.

Med allt erkännande af Kungl. Maj:ts initiativ för undervisning i denna binäring, synes det mig, som om Kungl. Maj:t likväl förbisett, att rörande denna undervisnings plan och omfång inhämta utlåtande från sakkunnige, ty med det anslag till undervisningsmateriel, som Kungl. Maj:t äskar till trädgårdsskolorna, kan omöjligen bestridas kostnaderna för inrättande vid dessa af mindre mönsterbigårdar, i hvilka undervisningen i biskötsel hufvudsakligen bör bedrivas. Enbart teoretisk undervisning i biskötsel är af ringa värde, och att som undervisningsmateriel ha blott ett eller annat bisamhälle när ej heller målet för en sådan undervisning, som ju bör vara att lära eleverna att på ändamålsenligt, fullt modärnt sätt sköta en efter ortsförhållandena lämpligt stor bigård, hvori de moderna hjälpmedel, som stå biskötaren till buds, kunna utnyttjas.

Anläggningskostnaderna för en sådan mindre mönsterbigård torde framgå af följande kostnadsberäkning:

2 bisamhällen i halmkupor (för erhållande af svärmar) à 20 kr.	40 kr.
5 » » trä (ram-) kupor à 35 kr.	175 »
1 honungsslungare	40 »
2 rökpustar	10 »
konstvax	10 »
5 tomkupor för intagande af svärmar	85 »
honungskärl	25 »
1 vaxsmältare	20 »
1 kakpräss	25 »
diverse bireddskap	20 »

Summa kronor 450

Kostnaden för de planscher öfver biet, hvilka vid den teoretiska undervisningen äro behöfliga, antar jag, att Kungl. Maj:t inbegripit i det äskade anslaget till undervisningsmateriel i trädgårdsskolorna.

Kostnaden för inköp af de 7 bisamhällena, hvaraf 2 i halmkupor med fast kakverk och 5 i träkupor med rörligt kakverk, torde förefalla hög, men då det är fråga om anläggande af mönsterbigårdar, så blir det en själfklar sak, att inga gamla bisamhällen, om ock i fullt tidsenliga bostäder, skola inköpas — hvarigenom man riskerar att från början få in i bigårdarna den besvärliga snyltgästen vaxmalen — utan måste nya kupor och goda bisvärmar inköpas. Till bigården vid Alnarp bör då från Tyskland inköpas 1—2 svärmar italienska och 2—3 svärmar halfitalienska bin och för bigården vid trädgårdsskolan i mellersta Sverige bisvärmar från Krain eller krainerbisvärmar fallna i Sverige. För bigården vid trädgårdsskolan i Norrland bör däremot uteslutande svenska bin hälst från norra Uppland eller Gestrikland inköpas, enär svenska bin från dessa trakter äro de mest härdiga. Bigårdarna skulle således första året bestå af 7 bisamhällen och genom tillvaratagande af svärmar ökas under andra och tredje året till 12 samt sedan bibehållas vid detta antal, såvida ej omständigheter föranledde att låta ökningen ytterligare fortgå vid bigårdarna i Alnarp och mellersta Sverige.

Skötes bigårdarna af fullt kompetenta personer böra de i medelgoda år lämna i afkastning

1) *Bigårdarna vid Alnarp och i mellersta Sverige hvardera:*

honung från 10 bisamhällen à 20 kg. pr samhälle, 200 kg. à 1 kr.	200 kr.
4 bisvärmar à 10 kr.	40 »
10 bidrottningar à 2: 50	25 »
	<hr/>
	Summa kronor 265

2) *Bigården vid trädskolan i Norrland:*

honung från 10 bisamhällen à 10 kg. pr samhälle 100 kg. à 1: 20	120 kr.
4 bisvärmar à 10 kr.	40 »
10 bidrottningar à 2: 50	25 »
	<hr/>
	Summa kronor 185

Drottningodlingen kunde i mån af efterfrågan på bidrottningar ökas. Afkastningen af vax är i allmänhet obetydlig, hvarför den ej upptagits.

Profning af nykonstruerade biboningar och redskap bör ske i dessa bigårdar och resultatet delgifvas landets biskötare i bitidningarna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag om anordnande vid trädgårdsskolorna af kortare specialkurser i särskilda grenar af trädgårdsodling eller därmed sammanhängande ämnen för personer, som icke ha trädgårdsodling till sitt yrke, såsom folkskollärare, trädskötare inom fruktföreningar m. fl., böra biskötarekurser äfven anordnas vid dessa skolor och sättas i samband med de föreslagna specialkurserna.

Jag anser mig böra nämna, att biskötsel idkas ganska långt upp i Norrland. På Frösön i Jämtland har hållits bin, likaså i Sandträsk i Lapp-land och f. n. finnas bigårdar i närheten af Sundsvall samt i Hernösand. Biskötseln kan med fördel idkas nordligare än trädgårdsskötseln, enär honungsskörden, om ock i kvantitet ringa, är till kvalitet mera värdefull än den honung, som erhålles i sydligare trakter.

På grund af hvad jag nu anfört får jag föreslå,

att, därest Riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition om inrättande af trädgårdsskolor, Riksdagen äfven ville utöfver hvad Kungl. Maj:t behagat äska i undervisningsmateriel till desamma bevilja ett belopp af 450 kronor till hvardera trädgårdsskolan för inrättande af mönsterbigårdar, hvari undervisning i modern biskötsel kunde meddelas.

Stockholm den 25 januari 1909.

Johan Forssell.
